List 33. **NOVICE** Tečaj LVI.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 19. avgusta 1898.

Politiški oddelek.

Županski shod v Ljubljani.

Dne 17. t. m. se je z velikim sijajem vršil prvi shod slovenskih županov. Ljubljana je bila v zastavah in je goste, katerih se je zbralo 600 iz Kranjske, Štajerske, Koroške in Primorske, sijajno sprejela.

Dne 16. t. m. se je na vrtu „Narodnega doma“ vršil prijateljski večer, pri katerem je cesarski svetnik Murnik pozdravil udeležnike s presrčnimi besedami, naslednji dan pa je bilo slavnostno zborovanje, kateremu je predsedoval ljubljanski župan Hribar in katerega se je udeležilo tudi mnogo državnih in deželnih poslancev.

Shod je soglasno sklenil, poslati posredovanjem dež. vlade cesarju naslednjo udanostno adreso:

Vaše cesarsko in kraljevsko apostolsko Veličanstvo!

Odkritosrčna radost prešinja letos vse narode velike in mogočne države Vašega Veličanstva. Polni udanosti in zvestobe pa tudi neizmernega spoštovanja in hvaležnosti bližajo se drug za drugim vznožju Najvišjega prestola, da ondi ponove sveto svojo prisego ter dajo izraza srčnim svojim čutilom in gorečim prošnjam.

Vaše cesarsko in kraljevsko apostolsko Veličanstvo!

Slovenski narod, čegar usoda je stoletja tesno zvezana z državo, katerej so slavno vladali cesarji iz prejasnega habsburškega rodu in katero žezlo je previdnost božja pred petdesetimi leti položila v posvečene roke Vašega Veličanstva, more o sebi trditi, da v teku dolzih stoletij niti najmanjša senca ni padla na njegovo podaniško zvestobo in udanost. Na neštevilnih bojiščih prelivali so hrabri njegovi sinovi dragoceno kri za domovino in prejasno vladarsko rodbino; nepreračunljive so materijelne žrtve, katere je ta narod prinašal za ohranitev ugleda, slave in moči države; neprecenljivi dokazi najiskrenejšega sočustvovanja, katero se je pojavljalo v njem o žalostnih in veselih trenotkih za državo in prejasno dinastijo. Po vsej pravici zamore ta narod reči, da pač številnejši in bogatejši narodi žive v mogočni državi Vašega Veličanstva, da ga pa mej njimi ni zvestejšega od njega.

Vaše cesarsko in kraljevsko apostolsko Veličanstvo!

Slovenski narod, živeč v vojvodstvih Kranjskem, Štajerskem in Koroškem, v poknežini grofiji Goriško-Gradiščanski, v mejni grofiji Istrski in v svobodnem mestu Trstu ima se poleg svojega napora pred vsem Vašemu Veličanstvu zahvaliti za ves svoj dosedanji duševni razvoj in kulturni napredek. Nadeja se pa tudi, da bode Vašega Veličanstva očetovska skrb še nadalje ga osrečevala in da bode mogočna beseda Vašega Veličanstva dovela ga do popolne ravnopravnosti v narodnem in političnem oziru, po kateri hrepeni ves čas, odkar je deležen postal ustavnega življenja in o kateri je prepričan, da — dosledno izvedena — postane najtrdnejša zaslomba moči in mogočnosti države.

S temi čutili iskrene hvaležnosti in oživljajoče nade bližamo se v imenu slovenskega naroda mi zastopniki njegove občinske samouprave v vseh imenovanih kronovinah Vašega Veličanstva presijajnemu prestolu z najudanejšo prošnjo, da blagovoli Vaše cesarsko in kraljevsko apostolsko Veličanstvo sprejeti zagotovilo nespremenjene udanosti in zvestobe, ki navdaja srca vseh Slovencev do posvečene osebe Vašega Veličanstva.

Vaše cesarsko in kraljevsko apostolsko Veličanstvo!

Dolgo se blesti sijajno žezlo jedne najmogočnejših držav v posvečenih rokah Vašega Veličanstva, daleč ima pa Vaše Veličanstvo tudi še do skrajne meje človeškega življenja. In da bi dobrohotno nebo Vašemu Veličanstvu na srečo narodov in v proslavo države dalo dočakati te skrajne meje, to je najiskrenejša naša in vsega slovenskega naroda želja.

Bog ohrani, Bog obvaruj Vaše cesarsko in kraljevsko apostolsko Veličanstvo!

Dalje je shod na predlog dr. Schegule sklenil, poslati cesarju po posebni deputaciji naslednjo prošnjo:

Vaše cesarsko in kraljevsko apostolsko Veličanstvo!

Slovenski narod si ničesar iskreneje ne želi, ko da bi spomin na petdesetletnico slavnega in modrega vladanja Vašega Veličanstva ohranjen bil poznim rodovom. V ta namen ustanovile so se in se bodo še širom ozemlja, katero je njegova last, razne dobrotvorne naprave in postavili jubilejski spomeniki. Vender pa je poleg tega živa želja v srci vsacega Slovenca, da bi se Vašega Veličanstva vzvišeno ime spojilo z zavodom, ki naj bi — jednako, kakor Vašega Veličanstva slavno vladanje pomenja razdobje v razvoju avstro-ogerske monarhije — pomenil razdobje v kulturnem razvoju slovenskega in ostalih, na jugu države živečih narodov. Samo mogočne besede Vašega Veličanstva je potreba, da se ustanovi v Ljubljani vseučilišče z bogoslovsko, pravoslovsko in modroslovsko fakulteto in še pozni rodovi blagoslavljali bodo trenotek, v katerem bode ta beseda izgovorjena ali zapisana. Vaše Veličanstvo bode zgodovina po vsej pravici imenovala mogočnega pospeševalca znanosti in prosvetitelja narodov, naj tedaj v spomin na redki dokaz milosti božje, ki se je razlila letos nad Vašega Veličanstva maziljeno glavo, po Vašega Veličanstva ukazu nastane na jugu države novo gojilišče znanosti in prosvete.

Pri zborovanju, katero je sledilo slavnostni seji, je shod sprejel več važnih resolucij glede nadsodišča v Ljubljani, glede podpore slovenskih juristov in glede organizacije slov. županov.

Shod se je vršil v najlepši slogi in utegne obroditi mnogo zlatega sadu za slovenski narod.

Politični pregled.

Za narodno ravnopravnost. — V soboto, 13. t. m. je pravosodni minister dr. Ruber sprejel deputacijo kranjske odvetniške zbornice, katera mu je vročila obširno, temeljito sestavljeno spomenico zlasti glede ravnopravnosti slovenskega jezika pri višji sodniji v Gradcu. Pravosodni minister je priznal opravičenost slovenske zahteve in tudi opravičenost pritožbe proti navadi, da morajo sodišča prve instance, na slovenski jezik prevajati razsodbe druge instance ter obljubil, da stori, kar mu bo mogoče glede na sedanji politični položaj. Principijelno smo torej Slovenci zmagali, a zdi se nam, da je pot do materijelne zmage še jako dolga, vsaj ministrova obljuba, da stori samo to, kar je glede na sedanji politični položaj mogoče, opravičenje domnevanje, da noče ničesar storiti, ampak pustiti vse pri starem.

Položaj. — V soboto, v nedeljo in v ponedeljek so se mudili v Ischlu pri cesarju grof Goluchowski, pl. Kallay, grof Thun, baron Banffy, dr. Kaizl in dr. Bärnreither. Cesar se je ž njimi opetovano posvetoval glede obnovitve nagodbe. Poročila o cesarjevi odločbi se glase različno. Jedni zatrjujejo, da je zmagal Banffy, ki je odklanjal sploh vsak provizorij in tudi uveljavljenje nagodbe za Cislitvansko o § 14, vsled česar se začno nova pogajanja glede vsebine nagodbe, katera pa se ne obnovi, ampak se nadomesti s trgovinsko in carinsko pogodbo. Drugi pravijo, da se grof Thun ni udal, ampak da je ostal na svojem prejšnjem stališču, naj se nagodba za Cislitvansko obnovi s § 14. za Ogersko pa parlamentarnim potom. Pač pa hoče Thun še enkrat poskusiti, da reši nagodbo s parlamentom, a če se mu to ne posreči, hoče odstopiti. Čujejo se tudi druge verzije, katere pa ni možno kontrolirati. Povsem pozitivnega o izidu posvetovanj v Ischlu se ne ve še nič, izvzemši to, da se — kakor rečeno — začno še tekoči mesec nova pogajanja glede nagodbe mej Avstrijo in Ogersko.

Državni zbor. — Poroča se, da hoče vlada sklicati državni zbor na dan 5. septembra, da poskusi še jedenkrat, če bi se dalo ž njim rešiti nagodbo.

Jezikovne naredbe. — V nemških političnih krogih se razširja govorica, da hoče grof Thun preklicati jezikovne naredbe. Ta govorica je na Češkem obudila silno ogorčenje. Pokazalo se je, da bi prišlo do velikanskih demonstracij in do izgredov, če bi se to zgodilo. Vlada bi si s preklicem prav nič ne pomagala, kajti o tem pač ni dvoma, da bi v slučaju preklica jezikovnih naredb na mesto nemške obstrukcije takoj stopila slovanska obstrukcija.

Konfiskacije v Dalmaciji. — V poslednjem času se vedno bolj množe konfiskacije dalmatinskih listov in sicer tako, da je v nevarnosti obstanek zadetih listov. Proti postopanju državnega pravdnika so se pritožili vsi dalmatinski listi na pravosodnega ministra. Kako postopa državno pravdništvo, se vidi iz tega, da je konfiskovalo v „Narodnem Listu“ priobčeni prevod § 13. naših državnih zakonov.

Balkan. — V Macedoniji se gibljejo. Macedonski kongres je minole dni končal svoje zasedanje. Sprejel je spomenico, s katero se zahteva avtonomija Macedonije in katero izroči izvoljeni centralni odbor vsem velesilam. Zvezni pojavi mej Bolgarijo in Črnogoro so čim očividnejši. Čuje se celo, da so Rumunska, Bolgarska in Črnogora sklenile pod pokroviteljstvom Rusije balkansko zvezo, kateri pristopi tudi Grška. Namen te balkanske zveze je baje, da se ne premeni položaj na Balkanu in se prepreči vsaka druga politika kake sosedne sile. Srbija stopa svoja pota, gotovo v svojo škodo. Skupščina se že krha. Opozicija Milanu nastaja čim večja. Politika Srbije nemore več dolgo ostati v tem tiru.

Japonska. — Tudi Japonska se pripravlja na pomnožitev armade in mornarice. Pa zakaj bi zaostala, saj je to moderno. Novo naprednjaško ministerstvo ravno dela na to pri ravno vršečih se volitvah v parlament, da bi spravilo vkup tak parlament, ki bi pritrdil njegovim predlogom. Kakor povsod. Namesto, da bi se vlade ravnale po parlamentih, morajo biti ti pokorni sluge vlad. Seveda, včasih že tudi spodleti vladam in tudi japonsko ministerstvo ni sigurno, če bo prodrlo s svojimi obsežnimi in drugimi predlogi.

Španjsko-amerikanska vojska. Mirovni zapisnik podpisala sta zastopnika Španije in Amerike dne 12. avgusta. Ta določa: Španska se odpove suvereniteti nad Kubo; Portorico in njej lastne antilske ter ladronske otoke odstopi Združenim državam; Združene države zasedejo Manilo za toliko časa, da se dožene prihodnja državnopravna uredba Filipin; Španska oblastva zapuste takoj z vojaštvom vred Kubo in Portorico; tekom 10 dnij se snideta komisiji, ki se morata tekom 30 dnij dogovoriti radi izročitve Kube in Portorica; vojskovanje se takoj ustavi; Španska in Združene države imenujejo vsaka 5 členov komisije, katera se snide najkasneje 1. oktobra v Parizu, da se dogovori o definitivnem miru. Vojna uprava Zjedinjenih držav je brzojavno odredila, da je takoj ustaviti vse vojskovanje. — Španjci, dasi hrabri vojaki so v tej vojski sramotno podlegli. Temu kriva je sama malomarnost uprave. Namestu, da bi bili svoje naselbine boljšali, so iste le izsesavali. Brodovje so v vojski do cela izgubili, z vojsko na suhem pa tudi ne bi bili mogli nič upraviti, ker ni cest. Zanikrna uprava zlasti na Kubi se maščuje sedaj nad njimi. Kar so sejali, bodo sedaj želi.

Obrtnija.

Trgovska in obrtnijska zbornica v Ljubljani.

Seje dne 29. julija t. l. so se pod predsedstvom zbornicnega predsednika Ivana Perdan-a in ob navzočnosti vladnega zastopnika c. kr. deželnovladnega svetnika dr. pl. Rülinga udeležili naslednji zbornični člani: Ivan Baumgartner, Oroslav Dolenec, Andrej Gassner, Franc Hren, Anton Klein, (podpredsednik), Franc Kollmann, Ivan Krajec, Josip Kušar, Josip Lenarčič, Fran Omersa, Feliks Stare, in Jernej Žitnik.

Zbornični predsednik otvori sejo in pripomni, da so zbornični člani Karol Luckmann, Tomo Pavšler, August Skaberne in Filip Supančič svojo odsotnost opravičili.

Overovateljema sejnega zapisnika imenuje predsednik zbornična člana Josipa Lenarčiča in Jerneja Žitnika.

I. Zapisnik zadnje seje se odobri.

II. Nj. ekselenca g. trgovinski minister je poslal zbornici naslednji ukaz:

Razvoj, ki ga naša vnanja trgovina, zlasti naš izvoz že dolgo vrsto let izkazuje, je v primeri k onemu drugih trgovinskih držav tako neznaten, da se morajo resno vpoštevati sredstva in pota, s katerimi bi se do cela pomoglo zboljšanju pri tem razvoju merodajnih razmer.

Da je temu res tako, to se v isti meri tembolj prikazuje, ker je naša stara Evropa zase premajhna pastala, in mora — v tekmovanju z Ameriko in rumeno pasmo — vsled tega čez morje, da tam odlaga obilico svojih izdelkov.

Neprimerno majhni del, ki nam pripada pri preskrbljevanji onih inozemskih prometnih dežel, ki nam niso ravno sosede, dokazuje, da smo na inozemskih trgih, kjer se blago znatno razpečava, še vedno nepoznani, med tem ko naši konkurentje tam že dolgo svoje blago razpečavajo.

Omejitev trgovinskega obzora škoduje uže kupčijskemu delovanju doma, ovira pa pred vsem razvijanje intensivnega dela v inozemstvu. Avstrijski trgovec, avstrijski trgovski potovalec, ki hoče na tujih trgih promet domačih izdelkov pospeševati in trgovinske zveze sklepati, se danes redko dobi, in če je vendar kje, se neprestano pritožuje, da ni pri svojih sorojakih našel prave razumnosti za gojitev takih kupčij.

Vsled takih razmer se pri nas bolj ko drugje čuti potreba, da se širši trgovinski krogi po načrtu za izvoz vzgoje in da se pomanjkanje začetne kupčijske organizacije ustavi z vredbo naše trgovinske izobrazbe v posebni smeri, kjer se praznota praktično občuti, ker upliva ta na vse naše sodelovanje pri svetovnem prometu. Vzlic vsem napredkom zadnjih let se izobrazujejo celo v najvišji učni stopnji višje trgovinske šole danes v obče le trgovski uradniki, med tem, ko je podjetnik, ki mora imeti prost in širok obzor in biti zmožen za samostojno in razumno vodstvo svetovne kupčije, izročen nadaljni izobrazbi zunaj šole, ki — kakor razmere obstoje — v službi avstrijskih koristij navadno ne nastopi.

Potreba, da se zviša izobrazba trgovskega stanu z ozirom na takošne namene, se je uvidela od najznamenitejših kupčijskih narodov, kjer ni treba, da bi bila prilika za izobrazbo šele kot nekaka gospodarska izpodbuda. — Francoska, Angleško in Združene države Ameriške imajo že visokim šolam jednako urejena strokovna učilišča in v Nemčiji so v preteklem letu začeli take naprave v najvažnejših trgoviščih ustanavljati.

Pri nas so idejo intenzivnejše strokovne izobrazbe trgovskega naraščaja že večkrat obudile različne gospodarske korporacije in tudi trgovinski krogi; podobo in življenje je pa dobila ta ideja šele s posredovanjem avstr. trgovinskega muzeja, združenega s prostovoljno sestavljenim odborom trgovcev in industrijcev; predsedstvo muzeja mi je predložilo načrt organizacijskih pravil za takošno strokovno učilišče.

To učilišče se misli kot celoskupna sestavina trgovinskega muzeja, da se bodo trgovinske zbirke, kakor tudi knjižnica zavoda zato lahko porabile in slušateljem priliko dalo pregledati informacijsko poslo-poslovanje, s katerim se muzej že precej let bavi in katero se peča z dajanjem pojasnil in svetov o dobavi in spečavanju blaga, o kreditni zmožnosti inozemskih tvrdk, o carinskih in nakladnih razmerah itd. Ta združitev z muzejem ima še namen, absolvirane slušatelje pri njih prestopu v prakso seznaniti s primernimi tvrdkami in jih pri morebitnem delovanju v inozemstvu podpirati, pa tudi nadzorovati.

Smoter zavoda, ki se ima ustanoviti, meri na to, da se onemu, za mejnarodno delajoče kroge v trgovini in industriji določenemu naraščaju, pri katerem zraven obče prve trgovske omike v sedanjem času ne zadostuje kupčijska vajenost in praksa, nudi današnjim zahtevam tega stanu primerno izobrazbo, ki se bo razširil, pa tudi omejil na vse strokovne znanosti, ki tvorijo pogoj za vspešno delovanje v inozemstvu.

Učna tvarina obsega torej poleg jezikovnega pouka, tičočega se popolne izvežbanosti najvažnejših trgovskih jezikov v govoru in pisavi, posebne za trgovanje merodajne predmete iz narodnogospodarskega znanstva in politike, pod skupnim trgovskopolitične geografije združeno poučevanje o produkcijski razmerah inozemstva, mejnarodni trgovski promet, različne kupčijske običaje in razmere na trgoviščih, kakor tudi slednjič poznavanje blaga, ki naj bi, urejeno v posamezne industrijske stroke, razjasnevalo sestavo, po-

rabo in predelovanje najvažnejših surovin, negotovih izdelkov in končnih izdelkov.

Ta ekonomičo-trgovinski del učne tvarine se bode po vzgledu seminarjev predaval in se namerava vodstvo seminarjev izročiti ne samo teoretično izobraženim, ampak tudi že v praktičnem delovanji izkušenim močem, katerim bodo za posamezne podrobnosti posebni strokovnjaki pridodeljani, ki bodo poleg za dotični seminar po načrtu določene učne tvarine predavali posebna poglavja iz te tvarine.

Posamezni tečaji o predmetih, ki se bodo težko v okviru seminarjev obravnavali, bodo spopolnjevali izobrazbo.

Dela v vzorni pisarni bodo že pred vstopom v to šolo pridobljene znanosti z vajami o poslovodstvu, zlasti pod pridržkom izvoznih opravil na inozemskih trgoviščih, v dotičnem tujem jeziku dopolnjevala.

Šola bode sestajala iz dveh letnikov in pripravljalnega tečaja, v katerem se bodo oni aspirantje izobraževali. ki se pri vsprejemni skušnji za prvi letnik niso izkazali s potrebnim znanjem, vender pa pokazali primerno sposobnost za nadaljno izobrazbo.

To podlago organizacije sem jaz kakor tudi gospod minister za uk in bogočastje odobril, zlasti ker je učna tvarina omejena na malo, a za trgovino jako važnih strok in ker je res treba prilike, da se temeljito nauči najvažnejših trgovskih jezikov (angleški, francoski, španski in laški).

Ker bode vsled tega zavoda naša vnanja trgovina lahko razpolagala s sposobnimi močmi, ki bodo tudi za naprej uživali stalno podporo trgovinskega muzeja, ki se peča s praktičnim pospeševanjem našega izvoza, sem prepričan, da se bo s tem zavod ustanovil, ki bo v okviru svojega delovanja, s tem, da nudi naraščajočemu trgovskemu stanu modernemu trgovanju primerne praktične vednosti, gotovo tudi sposoben, pripraviti pot bodočemu razvoju naših mejnarodnih trgovinskih zvez.

Da bi se pa ta upliv čim preje pokazal, potrebuje ta zavod deloma razumnega pospeševanja naših gospodarskih krogov s tem da za to namenjeno mladino na to opozarjajo in da darujejo vzorne zbirke za izvoz sposobnih izdelkov, deloma potrebuje materijelne podpore obstoječih gospodarskih korporacij v obliki letnih doneskov in podelitve ustanov posameznim obiskovalcem.

Z ozirom na zadnje opozarjam na to, da bode letna potrebščina zavoda znašala okoli 43.000 gld. od katerih se bode 20.000 gld. z dovoljenjem državne podpore pokrilo.

Ker izvozna akademija c. kr. avstr. trgov. muzeja začne svoj pouk dne 1. oktobra t. l., vabim častito zbornico, da se krepko potegne za toli zaželjeno pospešitev podjetja in se v ta namen nadalje domeni s trgovinskim muzejem.

Predsedstvo c. kr. avstrijskega trgovinskega muzeja in glavnega odbora za ustanovitev eksportne akademije sta naznanila naslednji poziv:

Znamenite so besede, katere je Njega Veličanstvo, naš cesar dne 18. februvarija 1898 spregovoril nekemu odličnemu zastopniku avstrijskega eksporta — opomin naj se stori vse, da se pospeši eksport domačih izdelkov in da se tudi v naši domovini mlajši elementi iz industrijalnih krogov izobrazijo za intenzivnejši študij prekomorskih trgovišč.

Pomen teh cesarskih besed postal je danes povsem jasen.

Neizdržno napreduje gospodarstvena razdelitev zemlje, vedno hujša je borba trgovinskih vlastij, ki se poganjajo za svetovna trgovišča.

Strmeti moramo in skrb nas prešinja, ako motrimo celi svet obsezujoče trgovske operacije, katerih so se na daljnem vzhodu ali onkraj oceana že lotili ali pa se za nje pripravljajo industrijalne naše sosedne države, da odprejo nove kraje, v katerih bi se moglo spečavati njihovo blago.

Tej komercijelni selitvi narodov nasproti bila je Avstrija doslej resignirana, čeravno trgovska bilanca pomenljivo pada, in se tudi eksport naših fabrikatov ne množi tako, kakor bi bilo želeti, ne glede na druge osodepolne gospodarstveno-politične eventualitete, ki prete naši državi. Malo, mnogo premalo se je v velikem štilu storilo doslej, da bi se v trgovskih krogih vzbudilo zanimanje za obsežnejše trgovsko-politično gibanje, za pomnožitev našega eksporta.

Sedaj pa se je tudi v Avstriji pričelo uvidevati, da je treba v tem obziru še mnogo storiti.

(Dalje sledi.)

O zelenjavi.

(Dalje.)

Predno presajamo sajenice, storimo prav, ako jim korenine nekoliko pomočimo v mešanico zemlje, gnojnice in kravjaka. Paziti moramo tudi na to, da niso koreninice ranjene.

Sajenice presajamo v prav dobro zrahljane lehe na vrtu. Napraviti moramo dovolj prostorno jamo, v katero posadimo koreninice. Tlačenje korenin ne more biti nikdar dobro. Opominjamo tudi na to, da se presajajo le popolnoma zdrave sajenice, katere imajo tudi dovolj lepih in krepkih korenin. Ranjeno koreninico moramo z nožem gladko odrezati. Krog korenine smemo nasuti le rahlje zemlje, v kateri se morejo koreninice lepo razprostirati.

Ko so rastlinice presajene, moramo jim nemudoma vode priliti, posebno če jih presajamo v vročih urah. Najboljši čas, rastline presajati, je zvečer, zlasti če je tudi nekoliko dežja ali da se vsaj k dežju pripravlja. Nikdar

ne smemo več sajenic vzeti iz gredic, nego jih moremo nemudoma posaditi, ker kaj kmalu se posuše koreninice takim mladim sajenicam.

Na vrtu so v sledečem popisana opravila vsa neobhodno potrebna:

1. Prilivanje. Rastlinam moramo prilivati, kakor hitro se je zemlja osušila. Nikdar ne smemo čakati, da bi rastline veneti začele. Redkvice, kolerabe in kumare rastejo le v vlažni zemlji. Za polivanje je najboljši čas večer, da se po noči razdeli voda po zemlji. Zjutranje polivanje koristi le malo, ker solnce kmalu posije in voda izpuhti. Pri pekočem solncu pa voda vedno škoduje. Le spomladi moramo polivati grede zjutraj, da se morejo osušiti čez dan.

2. Okopavanje. Okopavati moramo rastline večkrat in vselej o suhem vremenu. Z okopavanjem rahljamo zgornjo skorjo, torej okopavajmo, kakor hitro vidimo, da se je napravila na površju zemlje trda skorja, da potem moreta v njo zrak in dež.

3. Osipavanje. Z osipavanjem pospešujemo rast korenin in okopavane rastline dajejo boljši, okusnejši in mehkejši sad. Posebno zeljne in krompirjeve rastline morajo biti osipane.

4. Pletev. Plevel se mora pridno odpravljati, izruvati se mora s korenino vred; najhitreje gre to po dežji, ko je zemlja rahla.

5. Polivanje z gnojnico. Ako ima zemlja malo živeža in vidimo, da rastline slabo rastejo, pripomoči moramo rastlinam s prilivanjem gnojnice. Gnojnica mora biti dobro gnila in z vodo zmešana. V suhem in vročem vremenu ne smemo nikdar prilivati, ampak le tedaj, kadar dežuje.

Sedaj, ko smo razložili, kar je bilo povedati sploh glede obdelovanja vrta, hočemo na kratko povedati nekaj besed o najvažnejših vrstah zelenjave.

I. Salata. Salate razločujemo tri glavne vrste in sicer: Glavato salato, vezanico in endivijo. Vsaka teh vrst razpada zopet v mnogo razvrst. Jako dobra glavata salata je na primer velika rumena glavata salata, ki se nemško imenuje „gelber Trotzkopf“, in takozvana postrvnica, „Forellensalat“. Najbolj sloveča endivija je pa „eskarijol“. Vse salate zahtevajo dobro pognojeno prhlico. Poletno glavato salato dobimo, če posejemo seme takoj spomladi v dobre gnojne gredice. Zimska glavata salata seje se pa meseca avgusta in septembra v gredice, iz katerih presadimo sajenice meseca oktobra v 8—10 *cm* globoke jamice. Pred suhim mrazom obvarujemo rastline s tem, da jih prikrijemo s slamo ali z listjem, Ako pa pade sneg, ne pozebejo. Navadno poletno salato moremo sejati med druge rastline. na primer v zelnik. Seme se poseje spomladi in da imamo vse poletje salato, posejemo je vsakih štirinajst dnij nekoliko. Zimska endivija se seje v gredice meseca julija in sicer prav redko. Endivija zahteva močno gnojeno zemljo ter pridnega prilivanja. Ko je rastlina dorasla, se poveže s slamo, da do notranjih peres ne more dohajati svitloba. Na ta način bo endivija lepo rumena. Tudi voda se ne sme vanjo stekati; dobro je, če se v deževnem vremenu pokriva. Vezana salata se seje koncem maja ali meseca julija. Ona dobro prenaša vročino. Ker ne napravlja trdih glav, mora se, ko doraste, povezati, drugače bo trda in neukusna.

II. Spinača. Ta je dvojna: z zašiljenim ali pa z okroglim listjem. Pri nas obrodi najbolje spinača z okroglim listjem. Spinača obrodi dobro v močni in zelo dobro pognojeni zemlji, zato jej gnoje vrtnarji navadno z vročim konjskim gnojem. Seje se navadno meseca avgusta, a more se sejati tudi spomladi. Če nastopi po zimi hud mraz, jo moramo pokriti s slamo ali z listjem. Če hočemo semena dobiti, pustimo, da raste spomladi spinača naprej in že meseca maja stori seme. Zelo priljubljena je velika špinača z okroglim listjem. Spinača daje prav lepe dohodke, posebno meseca avgusta posejana, ker tej moremo odtrgati listje navadno dvakrat, jeseni in potem v zgodnji spomladi. (Dalje sledi.)

Poučni in zabavni del.

Vaški Jakobin.

(Češki spisal V. Beneš-Trebizsky. Poslovenil Drag. Pr.)

I.

Vračali so se od božje poti k sv. Janezu. Po državni cesti šla je od Prage do Lrm cela procesija, drug za drugim in vedno, kadarkoli so prišli do vasi, zapeli so in godci so zasvirali, da so brnela ušesa. Ljudje hiteli so na ulico in otroci spremljali so sprevod za vas, dokler niso dobili „odpustkov“, prstanek ali sličico.

Tudi do Velikih H... so se vže vračali iz Prage. Pol vasi šlo jim je nasproti, čakali so na nje od samega poludne.

„Pozdravljam vas od poti, pozdravljam vas“, izpregovoril je starček, sedeč na klopi pred bajto kraj vasi. Vse je tako pozdravljal in vsem izmed starših stiskal roke.

Mimo koče šel je vže poslednji trop potnikov. Toda tem starček ni več stiskal rok, le glavo je povzdignil in uprl v nje svoje bistre, temnomodre oči.

„Jarko, kje ste pustili Olivo?“ vprašal je.

„Od včeraj je nismo videli. Izgubili smo jo. Iskali smo jo, toda našli je nismo“ rekla je stara Liškova.

„Niste je videli, niste videli — pa ste jo izgubili?“ majal je z glavo starček in na licu pojavile so se bojazljive poteze. A čez čas dodal je, kakor bi tolažil samega sebe: „Seveda. Praga je veliko mesto, človek zajde — zajde, zagleda se in potem ne ve kod in kam. Ko sem bil prvič v Pragi, sem tudi zašel; toda tedaj sem bil sam, samojedin od nas.“

„Pride, Materna, pride; bodite brez skrbi“, potešila je starca Salaška.

„Da bi le prišla! Daj Bog, daj!“ rekel je kmet z zamolklim glasom in spet sedel na klop. Zagledal se je

v kopo marjetic na travniku. Ta travnik bil je tako krasen kot baržunasti plašč zlonskega kneza kadar je jezdil na lov do Bilihova, a ta marjetica kakor s srebrom tkane cvetke na oblekah ranjke knežne. Toda kmet gledal je neradostno na ta kras, vtopljen v globoke, nepokojne misli. Sedel je še tako, ko je solnce slednjič zasvetilo iz bilihovskih šum.

„Še vedno sam, prijatelj? Mrači se vže“, izpregovoril je sosed Záruka, ko je šel mimo koče.

„Kakor na trnu sem. Bog ve, kje je ostala“, rekel je Materna.

„Pojdem naproti“, dejal je sam za sebe; šel je v sobo, vzel palico in čepico in odšel hčeri naproti.

* * *

Materna prišel je po cesti do stare hruške, na kateri je visela podoba z razbitim steklom; ni je bilo več poznati. Rekali so, da je to Marija in da je pred leti tu strašilo. Od tistih dob, kar visi podoba tu, je ta duša osvobojena. Toda ljudje vendar niso radi zvečer tu hodili. Kdor ni moral, ni šel, a kdor je moral mimo, šel je hitro. Ako je imel molek, zvlekel ga je iz žepa, poljubil križec in pobožno molil desetko. A kdo ni imel molka, poznamenoval je čelo s križem in hitel, kakor da mu je strašilo za petami.

A Materna ni zapazil, da pride do razvpite hruške. Počasi je šel, z glavo povešeno, kar noga nogo mine, opiraje se ob zasukano palico, kajti stari udje njegovi so se zibali, kakor da jih trese mrzlica, a okoli bele glave krožile so misli, kakor ko črni ptiči letajo nad posneženem kraju pod temnimi oblaki.

„Greš za hčerjo, Materna? — Z njo si imel iti, pa ne dekle pustiti samo na pot, kakor da je brez očeta“, zasikal je iz jarka posmehljiv glas, kakor šum netopira, ko v noči poleti na rop iz dupla.

Materna se je prestrašil, povzdignil glavo, pogledal na stran a šele sedaj je opazil, da je prispel do hruške, a da na njenih koreninah sedi zgubana žena, kakor bi iskala pod prostranim košem prenočišče.

„Ne poznaš me, Materna? — Maro pozna ves okraj in v Pragi jo poznajo največji gospodje, brbrala je stara, a njeno brbranje je bilo podobno sikanju gadovem. „Da gospodje, Materna! Tudi jaz sem bila nekoč v Pragi na poti, gospodje vzeli so me tam k sebi, a zdaj se mi smejé pastirji, hahaha! Pojdi, Materna, pojdi, a ko bi ji šel na proti celo za Prago, ne srečaš je in ne vidiš je, ker sem videla Olivo jaz.“

„Ti, da si Olivo videla?“

„Videla, Materna, videla, kako je šla za njimi, kako so jo vabili . . . Vredna je bila, da jo je uzrl gospod. Tudi mene so uzrli. Saj si me poznal, a jaz bila sem še lepša nego tvoja Oliva!“ zasikala je žena znova, vzravnala se in pričela peti:

Hohouti zpivají za lesem,
byla jsem panenkou, už nejsem.
Zpívajte, vy naši kohouti,
ať se mi srdce nermouti . . .]

Kmet stal ji je nasproti, trd kakor kip. Lasje ježili so se mu na glavi.

Blazna žena pričela je čez nekaj časa zopet: „Ba, zaman bi šel, Materna, a ko bi imel podplate iz železa, preje bi jih raztrgal, nego našel Olivo — — —. Olivo vzeli so ti gospodje. Jaz sem jo videla, kako je šel jeden izmed njih poleg nje in kako ji je prigovarjal. Dekle je bilo rudeče kakor večerna zarja, toda šla je rada in smejala se je, na starega očeta v koči ni mislila, marveč pozabila. — Bili so veliki gospodje, jeden bil je knez a ta je vodil Olivo. Jaz sem se radovala, da gre ž njimi. Stare oči svetile so se Mari kakor luč, ker je ne bodo odslej samo zasmehovali, a ker bodete hodile od praga do praga dve, mlada in stara, hahaha!“

Z groznim smehom oprtala je blazna žena svojo culico in pevaje odšla proti Tejnici. Precej časa donel je do sem se škrip težkih tovornih vozov in grozni spev žene — vlačuge.

Materna sedel je na mogočno korenino, ki se je razprostirala do polovice travnika. Bilihovske šume pričele so šumeti in daleč za njimi je zagrmelo. Hruška pričela je v košu nekaj šepetati, a Materna sedel je tiho in upiral stare oči v vrh ceste, kjer so se dvigali kolobarji prahu kakor oblaki.

„Toliko let vže šteješ, Materna, toliko trpkih kup si izpil in še vedno blazno veruješ? Tvoja hčer da je šla za gospodo, da se je smejala, ko so se ji laskali — hčer tvoja, Oliva? To bi ne moral imeti gole glave, da bi se ti zapeljalo jedino tvoje dete, ljubček tvoj, a tvoje oči bi ne bile vredne, da jih izkljujejo vrane, ki bi bolje ne videle.“

Materna je utihnil. Bilihovske šume pričele so grozneje šumeti, hruška nad glavo ni več šepetala, marveč cvilila, kakor cvili dete, kadar ga sračja mati zapodi ven v zimo, na dež, a čez čas tožila je kakor sirota. Iz slike, obešene na starem deblu, padel je poslednji košček stekla, staremu možu uprav na glavo. Toda Materna tega ni zapazil.

„In ko bi tvojo hčer, Materna, vendar zapeljali?“ govoril je dalje. „Pa bi nehal na stara leta hoditi v cerkev, pa bi nehal moliti, potem bi nehal verovati in hodil bi od vasi do vasi in povsod bi pravil, da bi tudi ne verovali ne v Boga ne v samega sebe, da bi pustili otroke rasti, kakor rastejo bori na Gothardu. Slišiš me ti Bože, ki grmiš na nebu in bliske pošiljaš na ljudi in biješ z njimi dobre in zle, kaj bi jaz delal? In še več bi izvedel, da bi tako hitro na Materno ne pozabili in da bi z njim imeli dovolj opravka.“

Zopet je zmajal veter sliko Božje porodnice, a staremu možu padlo je zopet nekaj v roke. Nad oblaki se je nekolikokrat zaporedoma zabliskalo in starec je pogledal, kaj je bilo v sliki.

„Srce iz lecta! — Hm, lep dar od blazne žene“, izpregovoril je. „Ali ga zaničuješ? In vendar je to srce bolje od ljudskega. Ostaja enakomerno dokler ne plesni, a ljudsko menja se vsak čas.“

Z vzdihom je vstal in potisnil srce spet na sliko. „Ti, Mati Božja! Koliko sem te molil, kolikokrat ti priporočil svojo hčer. Kolikokrat sem utekal pod tvoj plašč s svojo hčerjo, dajal v Ročovem vsako leto za svečavo, da bi mi jo ohranila. In tudi ti bi goljufala plešastega starca, ki vže nima daleč do tistih dob, ko te uvidim venčano v nebesih še z večjo slavo, nego so te pred nedavnim na sv. Gori venčali? — In še v tebe bi nehal verovati in povsod bi razglasil, da je to goljufija, da je to laž, kar si o tvoji moči pravijo.“

Nad hruško so se razleteli oblaki, nebni svod se je zasvetil, kakor da se je v oblakih vnel ogenj, po krajini razlegal se je grom. Starec zatisnil je oči a ušesa zamašil je z rokama, da bi ne videl in ne slišal, vstal a šel proti vrhu ceste.

Prvič šel je na daljno pot brez mošnje, brez kruha, brez molitvenika.

II.

Šele po štirinajstih dneh se je vrnil Materna, toda sam. Prišel je h koči, ko je vže bila tema. Navlašč je tako dolgo ostal zunaj vasi, da bi ga ljudje, ko pride, ne videli in ga ne vprašali, kje je pustil Olivo. V sobi vrgel se je na klop in počival. Dva dneva ni šel iz koče in živel samo ob trdem kruhu in vodi. Okoli njegovih velih ustnic igral je jezljivi smeh.

Rano v nedeljo vabili so zvonovi v cerkev. Meterna se niti ganil ni. Zvonili so k službi božji, a ko je zvon umolknil, pokazal se je še bolje jezljivi smeh na njegovih ustnicah.

Bila je „prosna nedelja“. Navadno bil je Materna, ako ni hodil na božjo pot, v cerkvi. Jedva je cerkovnik, vrata odprl, vže je sedel v propovednico, odprl knjigo in na delaven dan zapel „Minula noční hodina“, a v nedeljo o „Sv. Trojici“. Toda danes bila je klop pod propovednico poleg slopa prazna vže v tretje, kar se je vrnil, a na klopi ležal je težki stari, svetovaclavski kancional*) v lesenih platnicah in z medenimi sponami zaprašen. A pred mašo v cerkvi vže v tretje niso popevali, v tretje po pameti starih vaščanov. Mesto da bi peli, pripovedovali so si šepetaje ljudje, da se je Materna vrnil pred dvema dnevoma in da je prišel sam.

Po sveti maši poklical je župnik soseda Liško, govoril ž njim precej časa, srčno mu stisnil roko, uljudno se nasmehljal, a Liško kimal je z glavo, kakor da jo je imel na peresih.

„Saj to nekako izvedem, gospod župnik. Ne pravijo mi zaman Liška“, rekel je kmet, a župnik se je še uljudneje nasmehljal, skoraj glasno, a stisnil županu Liški roko še srčneje.

Ko je prišel Liška domov, slekel je praznično suknjo in šel le tako v telovniku ven pred svoj stan. Zažvižgal si je, roke imel uprte v bok, gledal je po vasi in zameril k Materni v kočo.

„Bolan, prijatelj — bolan?“ vprašal je kmeta, ko je stopil v sobo in pozdravil. Materna sedel je za mizo in glavo podpiral z obema rokama.

„Danes je, Materna, prosna nedelja. Jutri bodo križevi dnevi, a kancional pod propovednico je za pol pota s prahom pokrit. — Slišiš, Materna? Jarko, bolan?“ stresel je starca Liško prišedši k njemu.

Materna je povzdignil glavo, iz čela si pogladil pepelaste lase, ostro pogledal na gosta a niti poprosil ga ni, da bi sedel. In tega Materna nikoli pozabil ni.

Pred mašo bilo je danes, kum, tiho; včeraj in predvčeranjem ravno tako. Nikdo ni popeval, minoli teden smo poskusili, toda ni nam šlo. Vi, kum, še vedno molčite? Župnik vas po meni pozdravijo.“

„Župnik, sosed Liška? Hm, hm, župnik“, rekel je z zategnjenim glasom Materna.

„Kje pa ste bili in zakaj ne greste v cerkev?“

„Kje sem bil — tam sem bil. Mari ne ve tega vsa vas in vse vasi okoli in okoli, da je imel Materna hčer da si jo je vzgojil, kakor je mogel in umel, da jo je poslal k sv. Janezu na pot v Prago a da se mu ni vrnila? Ne ve še tega, župan, ves svet? Ako ne ve, izve. To tudi vže vedo, da sem se vrnil a da sem prišel brez dekleta. Kateri črt jim je to povedal! Prišel sem v mraku in vendar vedo to.“

„Kum, zašla je, zašla a vrne se. Zmotila se je. Tvoja hči bila je dobra.

„Kdo da vas je sem poslal, župan“, vprašal je naglo Materna.

„Župnik, kum, ker brez vas ne moremo v cerkvi peti, ker bi tam bilo mrtvo a ker vaš kancional leži pod propovednico zaprašen.

Materna je zmajal glavo in rekel: „Bode mrtvo, a kancional pod propovednico bode ostal zaprašen. Recite to župniku.“

Potem se je obrnil z obrazom od gosta.

(Dalje sledi.)

*) pesmarica.

Novice.

— **Slovenski visokošolci in abiturijentje** imajo danes in jutri shod v Ljubljani. Nocoj prirede na čast mestu ljubljanskemu županu veliko serenado, katere se udeleži tudi Sokol. Poleg zborovanj je na dnevnem redu tudi komerz, katerega prirede jutri zvečer na vrtu „Narodnega doma“. V nedeljo napravijo izlet v Kranj.

— **Ustanovna slavnost Idrijskega Sokola** dne 14. in 15. avg. izpala je lepo. Udeležba je bila velika. Bili so zastopani Sokoli iz Ljubljane, Kranja, Gorice in Prvačine. Vseh vnanjih Sokolov je bilo nad 60.

— **Celjska slavnost.** Slavnost, katero sta priredila dne 14. in 15. avgusta v Celji „Slovensko pevsko društvo“ iz Ptuja in „Celjsko pevsko društvo“ dosegla je popolni moralni vspeh. Udeležba je bila ogromna. Do 5000 udeležencev je bilo. Zelo častno je bila zastopana celjska okolica. Do 400 kmetskih fantov z narodnimi trobojnicami je korakalo mej drugimi udeleženci v Celje. Sv. mašo v cerkvi sv. Jožefa iz-

ven Celja je daroval preč. g. celjski opat Ogradi, ki je po lepem nagovoru blagoslovil novo zastavo „Celjskega pevskega društva“. Živahno življenje v „Narodnem domu“ v Celju, ki se je razvilo v banketu. Zborovanji in koncertu je pričalo jasno o žitji in bitji ondotnih Slovencev. Nemški pritepenec se trese vsled takih pojavov. Zato tako hudovanje in kričanje. Kakor vselej so nesramni nemškutarski Celjani tudi sedaj na najnesramnejši način psovali, z jajci, črnilom in drugim ometavali Slovence. Boje se jih, zato ta jeza. Da bi bila policija svojo dolžnost storila, bi bilo manj spopadov. Vodjo razgrajačev nekega Oechsa so zaprli. Le počasi bo prišel čas, ko bodo tudi Celjani mirni.

— **Županski shod**. Sijajnejega pojava narodne celokupnosti, kakor je bil županski shod dne 16 in 17. avg. t. l, ni še doživel slovenski svet. Nad 700 slovenskih županov in dež. in drž. poslancev iz Štajarske, Koroške, Primorske in Kranjshe prihitelo je v belo Ljubljano, da skupno izrazijo čutila udanosti in zvestobe do presvitlega cesarja in poudarjajo težnje slovenskega naroda. Vrlih zastopnikov naroda niso motile deželske meje, da se zbero k skupnemu posvetovanju v središči slovenskem. Bela Ljubljana je mile ji goste sprejela najprisrčneje in razobesila raz hiš zastave. Častni večer, ki se je priredil došlim gostom dné 16. avg. na vrtu Narodnega doma je bil velikansk. Svirala je godba, švigale so rakete kvišku in odmevala je slovenska pesem ob navdušenosti mnogobrojno zbranega naroda. Pri petju so sodelovala pevska društva „Ljubljana“, „Slavec“ in „Trgovsko pevsko društvo“. Narodne dame so priredili bogat bazar, ki je vrgel lep skupiček za fond Prešernovemu spomeniku. V krepkih besedah pozdravil je zbrane župane g. deželni odbornik ces. svetnik Ivan Murnik; bili so še drugi nagovori. Bil je lep krasen večer kakoršnih se ne priredi mnogo in udeležba je bila tolika, da jih je mnogo odšlo, ker niso našli prostora. Slavnostnemu zborovanju dné 17. avg. ob 11. uri dop. v Narodnem domu je predsedoval župan Hribar. V imenu dež. odbora je pozdravil zborovalce dež. odbornik Povše. Župan Hribar je v daljšem krasnem govovu utemeljeval in konečno prebral udanostno izjavo do presvitlega cesarja, v kateri se jasno povdarja zvestoba in udanost do presvitlega vladarja. Župan novomeški dr. Schegula je nasvetoval dodatno adreso do Nj. Veličanstva, da se naj ustanovi v Ljubljani vseučilišče. V deputacijo, ki naj adreso izroči na pristojno mesto so bili izvoljeni: Ljubljanski župan Hribar, župan dr. Rudesch (Ribnica), župan Ipavic (s Štajerskega), župan in posl. Muha (s Primorskega), župan K. Jelušič (iz Istre) in župan A. Goričar (s Štajarskega). Kranjski župan Šavnik je v lepem govoru nasvetoval, naj bi vse slovenske občine prispevale k troškom za spomenik cesarja, kateri se postavi v Ljubljani. Nasvetu se pritrdi soglasno. Slavnostnemu zborovanju je sledilo drugo zborovanje Poslanec Vošnjak je utemeljeval in predlagal resolucijo glede ustanovitve višjega sodišča v Ljubljani župan Lenček pa resolucijo glede podelitve stipendij slovenskim juristom. Obe resoluciji se sprejmeta soglasno. Pri pogoščenji ob 1. uri v Sokolovi dvorani je bilo izrečenih celo vrsto lepih napitnic. Župan Hribar je napil udeležnikom shoda, povdarjaje, da se danes vidi, da smatra narod belo Ljubljano za svoje središče. Krški župan doktor Romih je napil Ljubljani in nje županu Hribarju. Zborovalci so priredili ob tej priliki županu Hribarju navdušene ovacije. Podžupan dr. vitez Bleiweis je napil slovanski vzajemnosti. Župani so bili gostje ljubljanskega mesta; dame so stregle, godba je svirala. Ob 4. uri popoludne se je zborovanje nadaljevalo. Župan Zega iz Kala je poročal o organizaciji slovenskih županov ter predlagal, da se za celo Slovenijo ustanovi Zveza slovenskih županov. Predlogu se po kratki debati navdušeno pritrdi. Posvetovanje je bilo s tem končano. Metliški župan Jutraš se v imenu zborovalcev zahvali mestu Ljubljani za vsprejem in županu Hribarju za prireditev shoda in vodstvo priprav in razprav. Župan Hribar se zahvali in zaključi zborovanje povdarjaje, da bodi Ljubljana središče Slovencev. Krepki živio klici so zaorili županu Hribarju in beli Ljubljani, na kar so se zborovalci razšli. Po shodu je župan Hribar odposlal na presvitlega cesarja brzojavko, v kateri se poudarja neomejena udanost in zvestoba, katero slovenski župani izražajo Nj. Veličanstvu imenom naroda in se omenja shodovega sklepa, da bodo vse slovenske občine prispevale k zgradbi spomenika, kateri se postavi Nj. Veličanstvu v beli Ljubljani.

— **Osebne vesti**. C. kr. finančni ravnatelj v Ljubljani g. dvorni svetnik Karol Plachki gre v pokoj. Tem povodom mu je cesar podelil plemenitaštvo. — C. kr. finančnim ravnateljem v Ljubljani je imenovan višji finančni svetnik v Gradcu g. Karoi Lubec. — C. kr. finančni svetnik v Ljubljani g. V. Jenny je imenovan višjim finančnim svetnikom v Gradcu.

— **Cesarjev rojstni dan**. Avstrijski narodi praznovali so letos v jubilejskem letu cesarjev rojstni dan slovesneje, kakor sicer. Ljubljana je bila tem povodom vsa v zastavah. V stolni cerkvi služil je ob 10. uri dop. presvitli knezoškof slovesno sv. mašo, katere so se udeležili vsi dostojanstveniki ter mnogo vernikov. Glavne dele sv. maše so naznanjali topovi z Grada in streljanje vojaštva, postavljenega ob bližini cerkve. Na deželi bodo slovesno praznovali cesarjev rojstni dan v nedeljo. V mnogih krajih bodo ob tej priliki tudi praznovali 50letni jubilej.

— **Koseskega slavnost.** Ob najobilneji udeležbi so ob stoletnici rojstva slovenskega pesnika in budiielja Ivana Vesela Koseskega odkrili v nedeljo dne 14. avg. najslovesneje na njegovem rojstnem domu v Kosezah pri Moravčah spominsko ploščo. Zastopana so bila pri slavnosti razna društva in korporacije mej drugimi „Slov. Matica“, „Glasbena Matica“, „Slov. pisateljsko društvo“. mesto Ljubljana, čitalnice v Ljubljani, Kamniku, Spod. Šiški itd. več gasilnih društev in dr. Goste je pozdravil g. notar Rahne, odgovoril je nadzornik g. prof. Levec, predsednik Slov. Matice. Cerkveni govor je imel g. prof. Zupan, slavnostni govor pa g. ravnatelj dr. Detela. V Lukovici, kjer se je vršil obed, je došlece pozdravil gosp. župan Mlakar, odgovoril je g. Hribar župan ljubljanski. Pri banketu so govorili: dekan Kajdiž, Juvančič. dr. Detela, Pirnat, župan Jelovšek, ces svetnik Murnik, rač. svetnik Svetek, prof. Levec, prof. Zupan itd. Pri slavnosti je sodeloval moravški pevski zbor in kamniška godba. Slavnost se je završila najčastneje.

— **Cesarsko slavnost** priredita dne 20. in 21. avgusta t. l. prostovoljno gasilno društvo in občinski odbor na Jesenicah — Slovensko bralno društvo v Tržiču je slavilo cesarjev jubilej včeraj s koncertom v hotelu „Radetzky“.

— **Cesarska slavnost.** V Novem Mestu se je pod pokroviteljstvom blag. gosp. Antona Pölla, c. in kr. podpolkovnika v p. osnoval slavnostni odbor, ki priredi slavnost v proslavo 50letnice Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. Slavnost se vrši dne 21. avgusta t. l. in se morejo udeležiti vsi dosluženi vojaki iz Novega mesta in okolice.

— **Kmetijsko kemijsko poskuševališče v Ljubljani** so otvorili slovesno dne 13. avg. v prostorih c. kr. kmetijske družbe v Salendrovih ulicah. Otvoritvo so prisostvovali razni dostojanstveniki. Predsednik c. kr. kmetijske družbe g. ces. svetnik Iv. Murnik je v daljšem govoru pojasnil ustanovitev zavoda ter proglasil istega otvorjenim. Ravnatelj zavoda g. dr. E. Kramar je na to prisotnim razkazal vse naprave.

— **Umrl** je dne 12. avg. v Črnomlju upokojeni župnik nemškega viteškega reda in častni meščan črnomaljski g. Viljem Vesel. N. v m. p.!

— **Zaveza kranjskih gasilnih društev** ima v nedeljo dne 21. avg. t. l. ob desetletnici svojega obstanka v proslavo cesarjevega jubileja svoj slavnostni shod v Ljubljani.

— **Gospodinjsko šolo** c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani pod vodstvom čč. gg sester iz reda sv. Frančiška otvorijo meseca oktobra t. l. Pouk bode v slovenskem jeziku in trajal jedno leto Število gojenk, ki bodo stanovale v novem poslopju poleg Marijanišča v Ljubljani, je omejeno na 12. Pouk bode obsezal vse stroke gospodinjstva: kuhanje, šivanje, pranje, likanje, dela v hlevu in na vrtu, mlekarstvo, živinorejo, gospodinjsko knjigovodstvo in razne šolske predmete. V šolo bodo sprejemali 16 let stara dekleta, ki bodo plačevale po 14 gld. na mesec za hrano stanovanje in druge potrebščine. Prošnje naj se pošljejo glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe do dne 15. septembra.

— **Nova poštna zveza.** Županija Oselica nad Škofjoloko je dobila s tekočim mesecem pošto s potnim selom.

— **Drugi veliki požar na Koroškem.** Dne 6. t. je uničil požar vas Dropolje v Zilji. Pogorelo je 15 posestnikov popolnoma, tudi več živine je storilo konec. Škoda je velika.

— **»Družbe sv. Cirila in Metoda knjižnica«** je ravnokar izdala: a) XII. zvezek: „Franc Jožef I, cesar avstrijski" z eno podobo, 72 strani, spisal c. kr. učiteljišči ravnatelj Frančišek Hubad, cena izvodu 15 kr. (100 izvodov 12 gl.) b) XIII. zvezek: „Andrej baron Čehovin" s štirimi podobami, 39 strani, spisal nadučitelj Janko Leban, cena izvodu 10 kr. (100 izvodov 8 gld. c) Tudi je izšla 64 strani obsegajoča knjižica: „Naš cesar Fran Josip I. 1848—1898" v nenavadno elegantni obliki s 27 jako čisto vtisnjenimi podobami. Spisal in založil jo je družbini prvomestnik Tomo Zupan v prid družbe sv. Cirila in Metoda. Cena tej knjigi je 15 kr. (100 izvodov 12 gld.) Te knjige eminentno patrijotične vsbine, ki so namenjene slovenski mladini, najtopleje priporočamo vsem slovenskim rodoljubom, posebno pa vodstvom ljudskih, meščanskih in srednjih šol, da bi jih ta naročevala v obilnem številu v razdelitev med šolsko mladež povodom slovesnega praznovanja 50letnice cesarjevega vladanja. Knjige se dobivajo pri Iv. Bonaču, trgovcu in knjigovezu v Ljubljani ter pri vseh knjigotržcih.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** so od 15. julija do 5. avgusta poslali: Slavna „Kmetska posojilnica ljubljanske okolice" v Ljubljani 40 gld. — Slavna „Narodna tiskarna" v Ljubljani 50 gld. — Moška podružnica v Mariboru po g. prof. Bl. Mateku 102 gld. 95 kr.; darovali so: po 10 gld. gospodje: dr. J. Glančnik odvetnik; volitev pok. prof. Muršeca, — Po 5 gld. gospodje: Bohinc, stolni župnik; dr, Ferk, zdravnik; Hribovšek, kanonik; Orožen stolni prošt. — Po 2 gld. gospodje: Jerovšek, prof.; Kavčič, prof,; dr. Križanič, kanonik; dr. Medved, prof.: dr. Mlakar, kanonik; dr. Pajek, kanonik; dr. Tertnik, prof.; Žitek, prof.; Po 1 gld. gospodje: Bahovec, poštni oficijal; Belè, potovalni učitelj; dr. Bezjak, prof.; Čižek, kaplan; Divjak, uradnik; Dolenc, trgovec; dr. Dominkuš, odvetnik; dr. Firbas, notar; Frangeš, gostilničar; Holuša, železniški uradnik; Hribernik, špiritual; Josek, uradnik; Košan, prof.; Koželj, lekarski pomočnik; Kregar, založnik pohištva; Lenart, uradnik; Majcinger, prof; Bl. Matek, prof,; dr. M. Matek, prof.; Miklosich, učitelj; Mih. Nerat, nadučitelj, Mirosl. Nerat, avskultant; Paulič, poštni kontrolor; Peče, poštni uradnik; Perko, železniški uradnik; Pokorn, prof.; dr. Radaj, notar; Rakovec, železniški uradnik; Rapoc, posestnik; Rusy, uradnik; Schiffner, poštni oficijal; Schreiner, ravnatelj; Simon, uradnik; Stanič, uradnik; Tajek. vojaški kaplan; dr. Terč, zdravnik; dr. Voušek, deželni svetnik; Zidanšek, prof. Po 1 krono gospodje: Cizel, učitelj; Fistravec, učitelj: Košenina, poštni uradnik. Gosp. dr. Glaser in tovariš 3 gld. namesto venca na Krušič-evo krsto. „Prirodopisni pouk" spisala Schreiner in Koprivnik, 21 gld. 28 kr. Pri občnem zboru nabranih 12 gl. 55 kr. Čisti dohodek koncerta, prirejenega meseca majnika, 33 gl. 47 kr. — Podružnica sv. Štefana na Zilji po g. V. Janku 12 gl. 77 kr. — Slavna hranilnica v Ljubnem na Stajerskem 5 gld. — Slavna posojilnica v Logatcu 10 gld. — Zbrani narodnjaki in narodnjakinje ob priliki podoknice premil. g. knezoškofu v Ljutomeru 2 gld 65 kr. — Ženska podružnica v Kranju po g. Mariji Drukar 68 gld. 30 kr. — Podružnica Novo Mesto 115 gld. — Podružnica v Bovcu 19 gld. za l. 1897 in 22 gld. za l. 1898. — Podružnica v Selcih 15 gld. 80 kr. — G. J Sadnikar v Kamniku 100 gld. kot čisti dohodek skupne veselice moške in ženske podružnice, z namenom, da postane pokroviteljica kamniška ženska podružnica (predsednica) — Slavna posojilnica v Celju 50 gld. — G. Franc Sušnik v Škofji Loki iz nabiralnika 1 gld. — Zaspanci iz Kr. G. 1 gld. — Čast. g. dekan Gantar za „L. N." 1 gld. — G knjigotržec Schwentner za 2 „L N." 1 gld. — Podružnica v Litiji 56 gld. — Č. g Val. Mikuš, župnik v Št Juriju ob juž. žel., 50 kr. — Zbirka mej Slovenci v Kočevju 10 gld. — Moška podružnica v Kranju po g. blagajniku Fr. Luznarju 79 gld. — Podružnica za Kotmaro Ves in okolico 12 gld. — Ženska podružnica za Maribor in okolico 150 gld. 52 kr. — Bog živi vse darovalce! Uljudno se prosijo podružnična blagajništva, ki še niso poslala doneskov, da bi to storila.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— **Trinajsta skupščina družbe sv. Cirila in Metoda.** Dasi skupščina družbe sv. Cirila in Metoda dne 16. avgusta v Ribnici ni bila najštevilneje obiskana, je bila vender častna naslednica svojim minolim dvanajsterim. Vrli Ribničanje so vse mogoče storili v lepši vsprejem gostov. Ves trg je bil v zastavah, gromeli so topiči in godba je svlrala. Došle skupščinarje so pozdravili g. dekan Dolinar, gospa Gruntarjeva, župan dr. Anton Rudeš, gospica Lukanova. Zahvalil se je predsednik prof. Zupan. Ob viharnih živio-klicih obilo zbranega ljudstva se je sprevod pomikal v trg. Po sv. maši v dekanijski cerkvi je bilo v prostorih g. Iv. Arkota zborovanje po naznanjenem dnevnem redu. Predsednik prof. Zupan pozdravi zbrane skupščinarje in otvori zborovanje. Tajnik župnik Žlogar poroča o družbinem delovanji. Iz poročila posnamemo: Družba šteje sedaj 134 podružnic, 81 mešanih, 24 moških, in 29 ženskih s 12000 članov. Glavni smoter družbe so dobri šolski zavodi za slovensko mladino, katero potujčujejo v nemških in laških šolah. Teh zavodov je 16, in sicer: Zabavišče v Celju, kjer je bilo letos 38 otrok; zabavišče v Mariboru je vzgojevalo 58 otrok, kar dokazuje, da je tudi v Mariboru mnogo Slovencev, štirirazredna deška šola šola pri sv. Jakobu v Trstu 225 dečkov; trirazredna dekliška šola pri sv. Jakobu v Trstu 177 deklic; zabavišče v Rojanu 81 otrok, na Greti 51 in v Pevmi 49 otrok. Narodna šola v Št. Rupertu pri Velikovcu je letos v dveh razredih vzgajala 112 otrok; v kratkem se odpre tudi notranja šola, ki bode velikega pomena za koroške Slovence. Prvo zabavišče v Podgori pri Gorici je vzgajalo 61, drugo 51 otrok, „Sloga" v zabaviščih v ulici sv. Klare 73 in v ulici Barzellini 67 otrok. Dalje društvo „Sloga" s pomočjo družbe sv. Cirila in Metoda vzdržuje v Gorici slovensko petrazrednico, ki je letos štela 565 otrok, in zabavišče pod Kostanjevico, kjer je bilo 71 otrok. Dalje vodi gospa Antonija Nadlišek-Grmekova zabavišče pri sv. Ivanu poleg Trsta in gospica Dragica Gregoričeva zasebno zabavišče v Škednju pri Trstu. V prvem je bilo 60, v drugem 39 slovenskih otrok. — Tajnik povdarja lep napredek družbe in poroča, da je družba v namen pomnožitve svojih dohodkov izdala letos tri knjige: „Franc Jožef I, cesar avstrijski", spisal prof. Fr. Hubad; „Andrej baron Čehovin", spisal Janko Leban in „Naš cesar Fran Josip I.", katero je spisal prvomestnik Tomo Zupan. Ta knjižica se dobiva po 15 kr. izvod. Dalje so užigalice, katere je založil g. Perdan, doslej donesle družbi 1200 gld.; kava 200 gld. precej tudi nabiralniki, svinčniki in tudi milo obeta dohodkov. Kresovi na čast sv. Cirila in Metoda še niso ugasnili, a tudi razni darovi ne še ugasnili, a tudi razni da-

rovi ne še usahnili. Družbo podpirajo slovenski časopisi, posojilnice in hranilnice, deželni zbor kranjski, obč. zastop ljubljanski in razni zasebniki. Tajnik se spominja tudi malih dobrotnikov in prijateljev družbe ter omenja, da se je deputacija glavnega odbora dne 23. junija poklonila presvetlemu knezu in škofu ljubljanskemu, proseč ga naklonjenosti. Konečno poročevalec pozivje vse zavedne Slovence, da vsak po svojih močeh moralno in gmotno podpira družbo ter neti ogenj ljubezni in požrtvovalnosti za krščansko in narodno vzgojo naše mladine, ter med živahnim odobravanjem konča z besedami koroškega pesnika:

„Na stražo! — Na straži naj vsakdo bedí,
Da tujec ne stopi čez mejo!
Odslej nam sovragi nobene pedí
Zemljé več odvzeti ne smejo!“

Iz poročila blagajnika kurata Koblarja posnamemo: Družba je imela leta 1897 troškov 17.819 gld. 92 kr., in sicer za šolo v Trstu 5446 gld. 69 kr., za šolsko poslopje v Trstu 4001 gld. 31 kr., za šolska vrtca v Rojanu in na Greti 1741 gld. 57 kr., za šolstvo na Goriškem 2565 gld., za šolski vrtec v Mariboru 303 gld. 42 kr.. za šolski vrtec v Celju 470 gld., za šolo v Velikovcu 690 gld. 50 kr., za šolsko poslopje v Velikovcu 677 gld. 83 kr., za knjige 734 gld. 77 kr., za tiskovine 112 gld. 35 kr., za stanarino 175 gld. 35 kr., podpore in nagrade so znašale 694 gld. 76 kr., razni troški 206 gld. 47 kr. Dohodki pa so znašali 16.033 gld. 91 kr., in sicer doneski podružnic 7994 gld. 30 kr., pokroviteljina 1160 gld. 82 kr., podpora dež zbora kranjskega 1000 gld., obč. sveta ljubljanskega 500 gld., slov. posojilnic 580 gld., razni darovi 1178 gld., Mohorjani so darovali 30 gld. 70 kr., časniki nabrali 1765 gld. 14 kr, iz nabiralnikov 57 gld. 66 kr., volila 227 gld. 70 kr., „Lublanske Novize“ 341 gld. 98 kr. itd. Troški za l. 1897 so torej presegli dohodke za 1786 gld. 1 kr. Kranjska je minulo leto za družbo nabrala 7635 gld. 88 kr, Štajerska 2642 gld. 18 kr., Koroška 482 gld. 91 kr., Goriška 1839 gld. 82 kr., Trst z okolico 3296 gld. 45 kr., Istra 63 gld. 23 kr. Velikovška narodna šola je stala 36 413 gld. 17 kr., dolga je še 18.700 gld. Ta dolg upa družba večinoma pokriti z darili dveh umrlih dobrotnikov; jeden je volil okoli 5000 gld., drugi hišo v Gradcu, ki utegne družbi donesti 12.000 gld. A danes sta vrli moška in ženska podružnica v Ribnici darovali 200 gld. V glavni odbor so bili zopet izvoljeni po pravilih izstopivši dr. vitez Bleiweis, Gregor Einspieler in Anton Žlogar; namesto g. dr. J. Dečka, ki se je vsled oddaljenosti odpovedal odborništvu, je bil izvoljen gosp. prof. Brežnik. V nadzorništvo so bili zopet izvoljeni izstopivši gospodje. Na predlog predsednika prof. Zupana zbor pošlje udanostno izjavo presvetlemu cesarju. Poročilom in vsem predlogom pritrdi zbor odobravanje, Po končanem zborovanji je bil banket v hotelu g. Ant. Arkota. Prvo napitnico je govoril družbin predsednik presvitlemu cesarju. Govorili so še ribniški dekan, svetnik Višnikar, notar Svetec, ces. svetnik Murnik in dr. Posebno je navdušila navzoče s svojim govorom gospa Ponikvar prvomestnica tržaške ženske podružnice. Pozivljala je slovenske matere da vzgajajo krepostne hčere in značajne sinove. — Z banketom se je skupščina končala, ki ostane vsem udeležencem v najlepšem spominu.

Loterijske srečke

V Lincu dne 13. avgusta t. l.: 50, 1, 40, 74, 89.
V Trstu dne 13. avgusta t. l.: 8, 11, 54, 47, 5.
V Pragi dne 17. avgusta t. l.: 12, 20, 5, 15, 87.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 13. avgusta 1898. Pšenica gl. 9.50 kr. rž gl. 7.50 kr., ječmen gl. 6.50 kr., oves gl. 9.— kr. ajda gld. 10.50 kr., proso gld. 7.— kr., turšica gld. 6.40 kr. leča gld. 12.— kr., grah gld. 12.— kr., fižol gld. 11·— kr Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Vizitnice

priporoča

J. Blaznik-ova tiskarna v Ljubljani.

Phoenix pomada za lase

je bila na razstavi za zdravstvo in postrežbo bolnikov v Stutgartu 1890 l. odlikovana z darilom in je po izrazu zdravnikov in tisučih zahvalnih pisem edino reelno in neškodljivo sredstvo za gospode in dame, da si ohranijo bujno rast las, in katera zapreči izpadanje las in odstrani tekoj vse lišaje.

Za uspeh in neškodljivost se jamči!

Cena lončka **80 kr.** po poštnem povzetju.

K. Hoppe, Dunaj.
I. Wipplingerstrasse 14.

26—3

Razpošiljava sukna samo zasebnikom.

En odrezek 3·10 *m* dolg zadostno za 1 moško obleko stane samo	gld. 3·10 iz dobre		pristne ovčje volne
	» 4·80 » »		
	» 7·50 » fine		
	» 8·70 » »		
	» 10·50 » finejše		
	» 12·40 » angleške		
	» 13·95 » grebenčaste		

En odrezek za črno salonsko obleko fl. 10·—

Blago za vrhnje sukne od 3 gld. 25 kr. meter in višje; loden v mičnih barvah 1 odrezek 6 gld. — 1 odrezek 9 gld. 95 kr. — peruvien in dosking, blago za državne in železniške uradni.e in sodnijske talarje, najfinejše grebenčasto in ševejot blago, kakor blago za finančne in žandarmerijske uniforme itd., razpošilja po tovarniških cenah kot reelno in solidno dobro znana

sukno-tovarniška zaloga

Kiesel-Amhof v Brnu.

Vzorce pošlje zastonj in poštnine prosto. Pošiljatve po vzorcih.

Pozor! P. n. občinstvo se opozori, da se blago veliko ceneje dobi, ako se **naravnost** od nas naroči, kakor pa pri prekupcih. Tvrdka **Kiesel-Amhof v Brnu** razpošilja vsako blago po **pravih tovarniških cenah** brez prebitka katerega rabata. (20)

Odgovorni urednik: Avgust Pucihar. — Tisk in založba: J. Blasnikovi nasledniki.